

б) поєднання програм професійного навчання публічних службовців національних систем безперервного навчання;

Проаналізувавши основні тенденції в організації підготовки публічних службовців в країнах ЄС можна зробити висновок, що запровадження конкретної моделі в Україні є не можливим тому, що вона не буде відповідати нашим реаліям державотворення, історії і традиціям, однак запозичення окремих елементів надасть змогу модернізувати і приблизити до європейських стандартів якість підготовки публічних службовців. Потрібно зробити професійне навчання органічним етапом проходження державної служби, узгодженим із оцінюванням діяльності держслужбовця, його просуванням, призначенням на посаду тощо.

Список використаних джерел:

1. Луговий В. І. Шляхи і засади вдосконалення підготовки керівного персоналу державної служби (аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду) / Володимир Луговий // Підвищення кваліфікації державних службовців [Текст] : зб. наук. пр. / кол. авт. ; кер. П. С. Назимко. – К. : УАДУ, 1999. – С. 110.
2. Про Стратегію державної кадрової політики на 2012–2020 роки [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 45/2012 від 01.02.2012 р. Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>.
3. Сучасні аспекти професіоналізації державної служби в Україні [Текст] : монографія / Іжа М. М., Попов С. А., Пахомова Т. І. [та ін.] ; заг. ред. М. М. Іжа ; Національна академія держ. управління при Президентові України ; Одеський регіональний ін-т держ. управління. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. – С. 40.
4. Луговий В. І. Про принципи і тенденції підготовки вищих керівників у галузі державного управління (професійно-методологічний підхід) / В. І. Луговий // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України [Текст]. – К. : НАДУ, 2004. – № 2/2004. – С. 5.
5. Модернізація системи професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в контексті демократичного державного врядування [Текст] : наук. розроб. / авт. кол. : М. М. Іжа (наук. кер.), Н. М. Колісніченко, Е. А. Гансова [та ін.]. – К. : НАДУ, 2008. – С. 38.
6. Оржель О. Ю. Загальні тенденції в організації професійного навчання в країнах Європейського Союзу / О. Ю. Оржель // Професійне навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: зарубіжний та вітчизняний досвід : матеріали наук.-методолог. семінару в режимі відеоконференц-зв'язку (Київ – Дніпропетровськ – Львів – Одеса – Харків, 28 верес. 2010 р.) / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2011. – С. 42–56.

Семенишина М.М.

студентка,

Науковий керівник: Бусленко В.В.

кандидат політичних наук, доцент,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ДО ПРОБЛЕМИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УРЯДУ В УКРАЇНІ

Ефективність урядової політики у значній мірі залежить від того, наскільки дієвими є інституціональні механізми відповідальності уряду перед парламентом. Парламентську відповідальність уряду варто розглядати як важливу ланку взаємодій

між виконавчою та законодавчою гілками влади. Через посередництво парламенту уряд фактично несе конституційно-правову та політичну відповідальність перед суспільством. Парламент може засвідчити довіру до уряду, підтримуючи його дії. Сама ж довіра свідчить про відповідність політики уряду програмі, яку підтримує парламент. Сам інститут парламентської відповідальності уряду змушує його більш повно враховувати позицію парламентської більшості. Взагалі варто говорити про взаємну відповідальність уряду і парламенту так як дієвість парламентської відповідальності уряду можлива лише тоді, коли і парламент стане відповідальним за свої рішення стосовно уряду та оцінки його діяльності.

В кожній демократичній країні, в залежності від форми правління, політичного режиму та державних традицій, викристалізувалась власна модель взаємодії уряду і парламенту. У країнах Європейського Союзу діє парламентська та змішана (президентсько-парламентська або парламентсько-президентська) моделі. Парламентська модель взаємодії акцентує увагу на парламентській більшості, яка суттєво впливає на виконавчу гілку влади. Залежність виконавчої влади від парламенту проявляється у висловленні згоди на формування уряду, котрий є відповідальним перед ним. Така модель сприяє швидкому реагуванню на низьку ефективність урядових рішень та дій окремих міністрів і дозволяє уряду та парламентській більшості виступати єдиною командою.

Змішана модель взаємодії уряду і парламенту підкреслює взаємозалежність виконавчої та законодавчої гілок влади, наслідком застосування якої є відповідальність уряду перед парламентом і перед президентом. Ефективність цієї подвійної відповідальності посилюється за умов, коли парламент, який своєю підтримкою фактично легітимізує уряд, і президент належать до однієї політичної сили. Конфліктність відносин між президентом та парламентом при змішаній моделі може призвести до нестабільної роботи уряду та загрози розпуску парламенту.

Одним з ефективних механізмів взаємодії уряду та парламенту в процесі реалізації парламентської відповідальності уряду є вотум довіри при формуванні уряду; висловлення довіри або відмова в довірі уряду; вотум недовіри уряду та окремому його члену; процедура імпичменту або схожих до нього процедур для окремих членів уряду.

Конструктивний вотум недовіри розглядається як ефективний інструмент подолання урядової кризи. Він створює сприятливі умови для повної реалізації законодавчим органом контрольної та установчої функції. Застосування конструктивного вотуму недовіри як важливого механізму раціоналізації парламентської системи дозволяє відправити у відставку уряд, котрий втратив підтримку парламентської більшості та обрати нового голову уряду. При цьому досягається збереження стабільності всієї системи державного управління. Тим самим досягається зміцнення політичної стабільності урядів та запобігання довготривалим урядовим кризам. Проте конструктивний вотум недовіри в окремих випадках не може сприяти урядовій стабільності.

Застосування деструктивного вотуму недовіри за умов змішаної форми правління може призвести до переходу урядової кризи у кризу всієї системи державного управління.

Взагалі вотуми недовіри в сучасних парламентських країнах застосовується досить рідко. Спостерігається тенденція до зменшення ролі даного інституту в системі стримувань і противаг. На перший план виходять більш м'які методи парламентського контролю (інтерпеляції, запити, «години запитань» тощо).

В Україні необхідно передбачити в Конституції можливість запровадження конструктивного вотуму недовіри, котрий передбачав би одночасне визначення

парламентом кандидатури нового Прем'єр-міністра. Це дозволило б стабілізувати систему державного управління і зменшило б ризик виникнення урядових криз.

Також важливо закріпити на конституційному рівні інститут інтерпеляції як ефективної форми контролю парламенту над діяльністю уряду. Процедура інтерпеляції є більш дієвою формою парламентського контролю діяльності уряду або окремого міністра, ніж інші форми, що мають інформативний характер (наприклад, обговорення основних напрямів діяльності уряду на сесіях парламенту, депутатські запити або питання). Такі форми зазвичай не є достатньо ефективними, оскільки не передбачають конкретні юридичні наслідки для урядовця, який втратив довіру парламентарів [1]. Сама процедура інтерпеляції дозволяє проінформувати населення щодо об'єктивних причин критики уряду або окремих міністрів. Це, в свою чергу, сприяє посиленню їх політичної відповідальності за здійснення державної політики у різних сферах суспільних відносин.

Інститут інтерпеляції дозволить уникнути деструктивного вотуму недовіри уряду. Відсутність цього інституту призводить до того, що часто Кабінет Міністрів відправляється у відставку не в результаті низької ефективності роботи уряду а швидше як наслідок певних політичних домовленостей між політичними партіями.

Таким чином, удосконалення форм парламентської відповідальності уряду має бути спрямоване на збільшення прозорості в діяльності органів влади, підвищенні їх взаємозалежності і компетенції. Це є запорукою ефективного державного управління.

Список використаних джерел:

1. Запровадження інституту інтерпеляції в Україні як однієї з форм парламентського контролю за діяльністю уряду. Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1588/>

Соболєва К.Ю.

аспірант,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Формування системи державного управління на регіональному рівні нерозривно пов'язано, у багатьох країнах з адміністративно-територіальним устроєм. Європейські країни вже пережили своє становлення та реформували системи державного управління. Дуже гарно описано адміністративно територіальне реформування по країнам на сайті Національного інституту стратегічних досліджень. Вони розглядають реформи у Франції, Польщі, Іспанії та Румунії. Обираються саме ці країни, бо вони є: унітарними державами, країнами, за розмірами території наближені до України; державами, що ефективно провели реформування адміністративно-територіального устрою, або знаходяться на завершальній стадії реформування.

«Адміністративно-територіальне реформування Франції відбувалось у 1980-х рр., і було орієнтоване на послаблення історичної централізації в системі стосунків між територіальними самоврядними колективами і органами центральної влади, що мало забезпечити оптимізацію адміністрування на місцях та зробити більш ефективною адміністративно-територіальну систему, яка не зазнавала істотних змін з часів Французької Революції і правління Наполеона I.